

„Skrekszalámit“ kérjen minden orth. élelmiszerüzletben.

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII, Sip ucca 10. Jelzés levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Telefon: József 429-51. VII, Dohány-u. 68.

NŐSÜLNE jól berendezett fizetett rendelkező középkori orth. uriember megfelelő hozománygal. Jelige »Komo'y élet«.

ÖNHIBAJAN kívül elvált 28 éves, úgy a világiakban, mint a héber tudományokban egyaránt művelt; komoly házasságra váró fiatal ember feleségül venne szolid, intelligens, csinos orthodox urileányt. Hozomány közepes legyen. »Nem akarok már csalódni« jelíggel leveleket e lap kiadójába kérek.

19 EVES, feltűnő szép sógornőmet ez uton szeretném főkötőtől alá juttatni. Csakis azok irjanak, kik nem pénz, hanem aszszonyt akarnak a házhoz. »Boldogság« jelíggel e lap továbbit.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

Állást keres.

NAGY GYAKORLATTAL bíró mérlegképes könyvelő, borszakmában jártas fiatal ember keres szombattartó cégnél szakmaválogatás nélkül állást. Választ »Kifutó munkaező« jelíggel kéri.

AMBICIOZUS, 21 EVES kereskedésben jártas talmudista, bármily állást vállalna, egyben gyermekeket is tanítana. »Megbízható« jelíggel.

KÉPZETT GYORS- ÉS GÉPIRÓNÓ szombattartó állást keres. Cim a kiadóban.

MAGYAR-NÉMET gyors és gépirónó elmenne csekély fizetésért is, ahol a szombatot megtarthatja. Szíves megkeresés esetén cim a kiadóban.

Oktatás.

AZ ÖSSZES héber és világi tantárgyak tanításában, nevelésében, hitközségi ügykezelésben igen gyakorlott, orth. rab-bikóól kitűnő képesítő, működési bizonyítványokkal, magyar, német, héber nyelvekben tökéletes, nőtlen hitoktató-talmodtanító állást keres szerény igényekkel hitközségnél vagy háznál. Ajánlatok »Mehamed« jelíggel e lap kiadóhivatalához.

Különféle.

EGY JÓ KARBAN lévő széfer-tóra eladó. Cim a kiadóban.

ELSZEGENYEDETT, tönkrement kereskedő, ki családjával nyomorog, éheznek, kéri a jószívű hitestvérek segélyét »Jehuda Hálévi« jelige alatt a kiadóba.

BAUMGARTEN E. asztalos BUDAPEST, DOB UCCA 27. SZÁM.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat. — Mindenemű javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközölök Raktáron tartok előszoba és konyhaberendezéseket Szombaton zárva

Egyetlen szombattartó szállító cég

Budapest: Schwarcz és Salgó

Jutányos Cégvezető: Salgó Jakab vámolás. BUDAPEST, Dohány-u. 10. Telefon: József 123-42.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése az orth. rab-biság felügyelete alatt. Budapest, VII., Kazinczy ucca 52-54. Naponta friss árú. Házhoz szállítás. Telefonhívó J. 34-76.

Orth kóser vendéglő

SZEGEDEN.

Tisztelettel értesitem a n. é. utazóközönséget, hogy Szegeden orth. kóser vendéglőt nyitottam, ahol teljes és husos, hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használok. Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyújt.

BLAU IZSÁKNÉ (Makóról) SZEGED, SOMOGYI UCCA 20. SZ

Orth. kóser vendéglő

Félegyházán!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Félegyházán orth. kóser vendéglőt és kávémerést nyitottam, ahol hideg és meleg ételek állandóan kaphatók

Kaczender Sámuelné

Kiskunfélegyháza, Városház-tér 3. (Piac)

Megnyílt a Kávémerés és uzsonnázó

Budapest, Rombach-ucca 16. a Tauber-féle udvari helyiségben. felügyelete alatt.

Nyitva reggel 5 órától este 10-ig. Olcsó szobák a második emeleten

קונדמאכונג!

Wirkungsvolle Dr. in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit verfertigt. Zu mässigem Preise, unter strenger Diskretion. Honorar von 5.— P aufwärts und —.40 F. Porto rekomandirt im voraus. — Ferner 2-te Auflage zu 1.— Pengó bei mir zu haben.

ישראל חיים ברוין רב ומימ דתיה vorher in Halle (Deutschland).

Rabb. Israel Braun

Budapest, VII., Szövetség-u. 43.

A Bpesti Aut. Orth. Izr. Rabbinatus felügyelete alatt álló ארטה' כשר קאָוּמֶרֶס, tejj, füstölt hús-félék, naponta friss hal stb. a ROMBACH-uccában csakis POPPER-nél. Tisztelettel Popper Rombach-u. 15.

ארטה' כשר של פסח „CERES“ a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható HUTTER JÓZSEF Szappangyár OLAJIPAR részvénytársaság Budapest, Erzsébet-körút 6. szám. Telefon: J. 108-92, 93, 94, 95.

„דישע צייטונג“ Zsidó Ujság A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER. SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: JÓZSEF 425-90. ALAPITOTTA GROSZBERG LIPÓT ELŐFIZETÉSI DÍJ ÉVRE P 30-10-5. POSTACHEQUEKONTO SZÁM: 50.792

Statisztika és zsidó középosztály

A múlt héten a budapesti állami statisztikai hivatal a köztisztviselők lakásügyéről jelentést bocsátott ki s a kimutatásban felekezeti szerint csoportosította a köztisztviselőket. A hivatal megállapította, hogy a zsidó köztisztviselők egy részének ötszobás lakása van és a zsidó köztisztviselők egy tekintélyes részének lakás tekintetében igen kedvező a helyzete. A liberális lapok a számoknak ebben a csoportosításában célzatosságot látnak, amelynek éle a zsidóság ellen irányul. És ez tagadhatatlan is. A statisztikai hivatal azt akarta bizonyítani, hogy: ime milyen jó soruk van a zsidóknak. A statisztikával ugyanis mindent be lehet bizonyítani. Azt is például, hogy a tüdővész szempontjából a pincelakások sokkal egészségesebbek, mint az ötszobás lakások. Mert tény az, hogy pincelakásokban kevesebb ember hal meg tüdővészben, mint nagy lakásokban; csak éppen azt a körülményt kell elfelejtőnk, hogy pincelakásoktuberkulotikusai rendszeren a kórházakban fejezik be az életüket, nem pedig nyirkos odúkban. Így tehát, ha a statisztika adatai igazak is, akkor egész biztosan más oldala is van az éremnek. A számok elsősorban azt bizonyítják, hogy állami szolgálatban kezdő zsidó tisztviselő

alig van, azaz a legutóbbi tizeztendőben alig kaphatott állást a zsidó mint köztisztviselő. Ez a körülmény lehangoló, de még lehangolóbb az, hogy a számok tanúsága szerint az általában szerény igényű köztisztviselők sorában a zsidóknak fokozott igényeik vannak. Ezzel a zsidó középosztálynak egyik fájó problémáját érintettük, amelyet élénken megvilágít egy németországi liberális rabbi statisztikája a németországi zsidóság háborús veszteségéről. Ő a vérvesztést még sokkal nagyobb látja a zsidóság részéről, mint azt a számok kidomborítják. 16.000 német zsidó katonára, 10.000 nőtlen volt, 10.000 férfi hunyt el tehát utódot nem hagyva hátra a zsidóság számára, 10.000 leánynak nem lesz férje s nem nevel majd mint anya gyermekét Izráelben. Mindez azért, mert a zsidó férfiak ké-sőbben házasodnak, mivel hogy több igényt kell kielégíteniük gazdaságilag, mint más vallásuaknak. A fokozott igény ugyan a kulturának a jele. A zsidó középosztály tehát igényességével kulturális volta mellett tesz tanúságot. De ez a felajzott életszint oka a sok öngyilkosságnak, teljes anyagi összeomlásnak, melynek áldozatai sorában oly nagy

mértékben szerepelnek a zsidó középosztálybeliek. Az élet kiélvezésének ez a vágya az oka a vallásosság csökkenésének. A sok igény kielégítésére össze kell szedni minden energiát, el kell háritani minden akadályt, legyen az etikai vagy a vallási természetű. Ha minden népet érdekel középosztályának a sorsa, mert ez a nép vezetőszerepe, úgy a fokozott mértékben vonatkozik a zsidóságra, amelynek tulnyomó része ide tartozik. S ezért az orthodoxiának nem szabad a kérdés mellett gondatlanul elhaladni. Az orthodox középosztály anyagilag jösszeomlóban van. Ezt tapasztaljuk különösen a fővárosban. Az anyagi leromlás nem üdvös a zsidó vallásosságra. Az orthodoxiának harcolnia kell a középosztály belső regenerációjáért, fel kell ébreszteni az igazi zsidó szerény életmódot. Produktív munkára kell nevelni az újabb nemzedéket. Vallásosság, szerény igények, munkaszeretet fogják egyedül megoldani a zsidó középosztály égető problémáját, amelynek egyik részére rávilágítottak a zsidó-ellenesen célzatos budapesti, valamint a zsidóság szeretetétől irányított német statisztikai adatok, amelyekből minden gondoldódó zsidó okulhat.

Wesilla legrégibb, legkeresettebb mosószer

„Skrekszalámit“ eszik az egész orthodoxia.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3.

Felolós nyomdavezető WEITZ KAROLY

A zsidóság eszmevilágából

Írta: PHILIPPUS

A TÓRA

„ISTEN TANA TÖKÉLETES, MEGNYUGTATJA A LELKET!”

II.*

Tehát ne zengjünk-e dicsőenket I-tenünknek, ne fakadjon-e I-tendicsőítő zsolozsma szívünk mélyéből, hogy észrevedekkel ez előtt meghasadt az ég fellegkárpitja és az i-teni dicsőség leszállt a földre, kinyilatkoztatta a Törvény szent igéit, hogy az ember, de legelső sorban

בני בניו ישראל

az »elsőszülött fia Izrael« megismerje az igazi életösvenyt!

Igaz ugyan, hogy

השמים מספרים כבוד אל

az eget hirdetik I-ten dicsőségét, kezei munkáját hirdeti az égboltozat. Nap hirdeti napnak, hogy felsőbb parancs létezik, éjszaka adja tudtául az éjszakának, hogy van i-teni tudás. Még az emberi ajak megszólamlásában, a suttogó szóban is az I-ten hangja hallatszik. Az egész földet átzeni az Ő hárfahurjának játéka, a világ végéig hallatszik szava. Sátrát ütött fel a napnak, mely mint vélegény hagyja el kamráját, örömtelten, mint a pályafutásra kész hős. Az ég pereme az Ő pályafutásának kiindulási pontja és oda tér vissza. Semmisem marad rejtve az Ő sugara előtt. (19 zsolotár után).

I-tenet szolgálja, dicséri az egész világmindenség. Őt dicséri, magasztalja a zengő patak, a zugó folyam, a háborgó óceán. Őneki zeng dicsőítő énekeket a fülemile pitypatolyolása, az erdők susogása, a kalásztenger aranyló ringása. Őt magasztalja a hajnalpír bíborlása, a sugárzó nap, tündöklő fénye, az estalkonyat izzó tüze, a szelidfényű hold, a csillagok miriádja. Az Ő dicsőségét hirdeti a virágok illata, a fa gyümölcse, a föld termése, —

* Az első cikket lásd a 16. számban.

mert hiszen Ő teremtette, alkotta mindezt.

A talmud beszéli: Egykor egy hitetlen ember látogatott el R. Akibához. — Rabbí — szólt az —, én nem hiszek a teremtő léteben. — Te nem hiszel? — feleli a rabbi — Hát akkor ki teremtette az egész világmindenséget? — Senkisem! Mindez önmagától jött létre! — Jól van fiam — mondja erre R. Akiba —, jer holnap újra.

Másnap újra ott van a mi hitetlen bölcselkedőnk a mester-nél. Ekkor a következő kérdést intézte hozzá R. Akiba: — Ki csinálta a rajtad levő szép öltönyt? — Hát ki más, mint a szabó! — Én nem hiszem ezt — s szólt R. Akiba —, a te öltönyöd csak úgy magától teremtődött meg, csak úgy, magától jött létre. — Ki hallott ilyesmit? — nevet a mi kétkedőnk — hogy egy öltöny szabó nélkül jött volna létre! — Ugy? — szólt most a mester — hát még az a néhány öltönydarab sem jöhetett mester nélkül létre, hát hogyan tehető fel akkor, hogy az a dicső világmindenség valamely véletlen vakiesetnek köszönheti létét?!

A bölcsék a Jákob álmáról szóló vershez: »Ime, a földön lajtorja állott és annak csuca égbe nyult vala«, a következő megjegyzést kapcsolják: Az i-teni kinyilatkoztatás hegyének, a Szinájnak képe lebegett vala Jákob előtt. מולם זה סיני

Igen, a világegyetemben megnyilvánuló magasztos harmóniának szemlélete, a nagy természetben megnyilvánuló fénynyomai az i-teni bölcseségnek — ez ama dicső lajtorja, melyen I-ten angyalai: az elfogulatlanul

szemlélődő emberi elmék feljutnak az i-teni dicsőség megismeréséhez! De a természet figyelő szemlélet(e csak I-ten létének felismeréséhez juttathat el bennünket, de I-ten iránt való kötelességeinkkel csak a Szináj hegyén történt kinyilatkoztatás ismertethet meg bennünket!

S ebben az értelemben folytatja a zsolotáros: »Az I-ten Tórája az egyedül tökéletes, megnyugtatja a lelket; az I-ten tanúsága hűséges, bölcsé teszi az együgyűt; az I-ten parancsai egyenesek, megörvendeztetik a szívet; az I-ten törvénye tiszta, fényes, világot ad szemnek; az I-ten félelme tiszta, örökké megmarad; az I-ten szabályai együttesen igazak.«

— A KINAI HÁBORU ZSIDÓ ÁLDOZATAI. A világháboru után az oroszországi zsidó emigráció Kína felé vette útját, mivelhogy ott több kereseti lehetőség kínálkozott. Jelenleg 3000 zsidó személy tartózkodik Shanghai-ban. Van egy szefard és egy askenaz hitközségük. Főfoglalkozásuk tulnyomóan a kereskedés, de vannak iparosok is. Manuális munkában természetesen nem vehetik fel a versenyt a kulikkal. A háborus viszonyok miatt a shanghai zsidóság nagyrésze tönkrement. A koncesszió tulajdonosok ugyanis elutaztak és a zsidók vagy kenyéradóikat veszítették vagy pedig — adósaikat. A felébredt kínai nacionalizmus természetesen a zsidók ellen is irányul. A kereskedelem és ipar pangása következtében tehát a kínai háboru áldozatai között nagy számban szerepelnek zsidók is.

Támogassuk a hitért küzdő sajtót!

ZSOLDOS magántanfolyam
VII, Dohány-u. 84. Telefon: J. 424-47
Előkészít középiskolai magánvizsgálatra

Deutsch Adolf igazgató kitüntetése

A pesti orthodox tanintézetek igazgatójának, dr. Deutsch Adolfnak dr. Szabad Antal kir. tanfelügyelő szép beszéd keretében adta át e héten a székesfőváros királyi tanfelügyelőjének alant következő elismerő leiratát. A kitüntető elismerés tulnó a sablonon és a helyi kereteken. Évek hosszú sora óta nem részeseült zsidó tanférfiu ilyen meleg és teljes dicséretben. Dr. Deutsch érdemeinek elismerésében tehát az egyetemes orthodox tanügyet, de — tulás nélkül mondható — az egész hazai zsidóságot érte kitüntetés.

A tanfelügyelői átirat hét évi, a köznek szentelt fáradhatatlan buzgalmat akar kiemelni. Hét év óta áll dr. Deutsch igazgatói minőségben a pesti orthodoxia oktatási intézményeinek élén. Ez idő alatt a pesti orth. iskolaügy külsőleg megnagyobbodott, de — ami még sokkal fontosabb —, belsőleg megerősödött és a hitközség orthodox életének egyik legfontosabb szerve lett. Ha csodálattal adózik egész Németország zsidósága egy Samson Rafael Hirsch iskola-rendszerének, a rendszer uttörő fontosságának német orthodox szempontból, tisztelettel és becsüléssel kell tekintenünk a pesti orthodox hitközség oktatásügyére is, amely az elemi fiu- és leányiskolán, valamint a polgári fiu- és leányiskolán át egészen a jesiváig azt célozza, hogy az életet és az orthodox vallásosságot a régi tradíció értelmében תורה עם דרך ארץ teljes összhangzásba hozza. Hogy ez a feladat aránytalanul nehezebb a magyar orthodoxia körében, mint más ország hithű rétege között, azt a viszonyok ismerői jól tudják.

Annál nagyobb az érdeme dr. Deutsch igazgatónak, hogy e kényes szerepet a legjobban töltötte be. Ugy vezette az iskolákat, hogy bennük minden pesti orthodox ember a vallásosság igazi otthonát látja. Ebben az eredményben nagy része van az igazgató konciliáns, szolgálatkészen egyéniségének is, amely szilárdan kitart elvei mellett, de az ellentétek áthidalása legfontosabb módjának mégis a pozitív munkát és a reális tevékenységet tartja. Abban pedig, hogy miképpen állítja szolgálatába a tantestülete különböző gondolkozású tagjainak energiáját a szent cél érdekében, miképpen tud ő egyszerre céltudatos igazgató és együttérző kartárs lenni, egyenes példaadó.

Egyéniségénél fogva a hazai orthodoxia minden mozgalma egyenesen követeli az ő közreműködését. Mert nemcsak saját hitközségi vezetőségének osztatlan bizalmát bírja — és e bizalom nemcsak az igazgatót, hanem az előljáróság áldozatkész bölcsességét is dicséri —, hanem az egész ország orthodoxiája is elismeréssel adózik neki. Tevékenyen részt vesz az orthodox országos ügyekben, a Machziké Hadosz, a Somré Sabosz munkájában. Nemcsak az iskolákban nyilatkozik meg nevelőhatása, hanem tanítja az ifjakat, amennyiben a Tiferesz Bachurim egyik kedvelt, állandó előadója és gondozza az ifjabb hitközségi generáció szellemi életét a talmud siürokban.

Örülünk, hogy ezeket a köztudomású tényeket leírhatjuk dr. Deutsch kitüntetésével kapcsolatban és a hazai orthodoxia érdekében csak azt kívánhatjuk

כה יעשה אלקים ובה יוסף

NEUSTADT DÁVID
cukorkagyár Szombathely

Ajánlja megbízhatóan ארמון כשר
elsőrendű különféle gyártmányait a
legversenyképesebb árak
mellett.

Referenciák a szombathelyi orth. főrabbinál —

hogyan a Gondviselés kegyelméből az eddigi módon, az eddigi szeltemben, az eddigi munkaközelvel, erős idegzettel, buzgalommal, de még fokozottabb eredménnyel folytassa működését.

A pesti orthodox iskolaügyet kitüntető leiratot a következőkben adjuk:

Budapest székesfőváros kir. tanfelügyelőjétől.

3036/927. sz.

Tek.

Dr. Deutsch Adolf igazgató urnak
Budapest.

A vezetésem alatt álló kir. tanfelügyelőség iskolalátogatást végző tagjainak és iskolalátogató felügyelőinek jelentéséből nagy meglepedéssel szereztem tudomást arról, hogy Igazgató ur a reá bizott iskolja gondos, tervszerű és szeretetteljes vezetésében a vallásérkölcös és hazafias nevelés és tanítás fejlesztésében és irányításában olyan elismerésre méltó munkásságot fejt ki, mely úgy a hazai, mint a fővárosi népoktatásügy előbbrevitelében nagybecsű értéket képvisel.

Midőn arról Igazgató urat igaz örömmel értesitem, kedves kötelességemnek tartom, hogy Önnek ezen eredménydus munkásságáért őszinte elismerésemet fejezzem ki és egyben a magyar népoktatás érdekében arra kérem, hogy közismert buzgóságával továbbra is az eddigi módon szolgálja a főváros népoktatásának szent ügyét.

Budapest, 1927 április hó 22-én.

Hazafias üdvözléttel

Mosdossy

min. tan.

a székesfőváros kir. tanfelügyelője.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Postzó-, divatszövet, szabókellékek áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben — Billiard és játékasztal-postzó

Seidner Lipót áruházában, Budapest, Kertész-u. 43. Telefon: 134-74.

A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalék kedvezmény!

A kis Mordchele feleletei

— Visszaemlékezés —

A „Zsidó Ujság”-ban a zemp-lénriesei rabbiválasztással kapcsolatban megjelent közleményre régi emlék éledt fel bennem.

A mostani főrabbi apja, R. Borüch Liebermann z. c. l. bassagyarmati főrabbi volt. A tisztelet és a szeretet kötelékei fűzték boldogult jó apámhoz, R. Jajnkew Strausz-hoz z. c. l., a püspökladányi főrabbi édesapjához. A kiváló lamen gyakori találkozásuk alkalmából előbb elpanaszolták egymásnak bajait, aztán elmerültek a tórai beszélgetésbe. Egy ízben R. Borüch igen pesszimistikus hangulatban volt és felsohajtott: »Ri-bojnoj Sel Ojlim, zu wosz hászt Lü die Welt geschaffen?» Mire a kíséretében levő nyolc éves kis »Mordchele» közbevágott: »Hakodojs Borüch Hü hot die Welt beschaffen, men zoll Toj-re lernen, Tojre heilt und náhrt.»

Néhány héttel később újra találkoztam a két cadik ésa szomszéd szobában tartózkodott a felesége mind a kettőnek. Boldogult jó anyám említette, hogy nekik van nemesi oklevelük, egy »Jichesbrief»-jük, hogy ők a Baal Semtől származnak és ha a fia olyan lenne, mint sok más, tőkét kovácsolna belőle. De akkor megszólal a kis Mordchele: »Wenn er sitzt und lernt, dos wird ihm mehr einbringen, wie wenn er mit dem Jichesbrief herumfóhrt.» E frappáns válasza boldogult anyám azt mondta Liebermann néjnek: »Ebből a Mordcheleből még kitűnő ember lesz.»

Boldogult anyám jóslata beteljesült. A kis Mordchele a mostani ricsi főrabbi.

Friedmann Miksáné
(Mezőnyárad)

Mocsarak szárítása a Szentföldön

A palesztinai mezőgazdaság egyik fontos problémája a hait-fai öböl öntözése, illetőleg az ott elterülő mocsárnak a kiszáritása. Különösen Debora énekéből שירת דבורה ismert קישון patakja körül elterülő földrészt jön itt számításba. Ugyanis a Haifa Akkó közötti, hasonló nevű öbölbe két folyó ömlik: a Kishon és a Naamen. Mindkét folyó a Haifa-Bay területét szeli át. Dacára annak, hogy medrük közötti távolság alig néhány ki-

lóméter, mégis a két folyónak egymástól teljesen elütő alakulása és jellegzetessége van. A Kishon folyamterülete több, mint 10.000 négyzetkm. és nyáron alig van medrében víz, míg a Naamen folyam területe alig 300 q km, mégis, még nyáron is másodpercenként 3 cl. vizet ömleszt a tengerbe és ezzel a vízmennyiséggel Palesztina vízbő folyói közöttts orrendben a harmadik helyet foglalja el. Mindkettőnek vízállása azonban nyáron igen

sekély és a jobb partján elterülő réteket előnti és elmosarásítja a területet. Mihelyt a Kishon torkolata annyira lesz szabályozva, hogy ezentuli homoklerakódás lehetőségét kizárják tekinthet őlesz, a Kishon alsó folyása körüli mocsaraknak nagyrésze magától fog kiszáradni és végleg eltűnni. A nyáron csak lassan folyó víz sem fog malária-veszélyt jelenteni, mert a vize, habár csekély a sótartalma, az anopheles-szunnyog fejlődését megakadályozza.

Ugyanez a Naamen folyó esete is, azzal a különbséggel, hogy a Kishon csak helyenként, míg a Naamen folyásának egész hosszában el van mocsarasodva.

A mostani rettegett malária helyét a Riviera enyhe, egészséges klímája fogja felváltani és a ma lakatlan vidék bizonyára Palesztina legsűrűbben lakott zárt települése lesz, amelynek nagy vízbősége olyan előny, a milyent Palesztina semilyen más része sem tud majd felmutatni.

Mindenki, aki Palesztinát és annak klímáját ismeri, tisztában van azzal, hogy csak öntözést igénylő mezőgazdasági kultúrák hoznak megfelelő eredményt. Tehát a mezőgazdasági prosperálása csak ott várható, ahol nagy és olcsón hozzáférhető vízmennyiségek állanak rendelkezésre.

Igy fog megvalósulni az emberi munkáról az, amit Jezsaja próféta mond a jövődőről:

משוכב נתיבות לשבת

»az elpusztult ösvényeket a lakhatóságnak adják vissza.«

Képviseletet adunk

az ország minden községében és városában üzlettel vagy lakással bíró megbízható egyéneknek.

Király Gőzmosoda Ruhafestő és Vegytisztító

Budapest, VII., Király-utca 15. IV., Magyar-utca 6. Vidékre külön postaosztály.

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük.
Szabónóknak, szabóknak nagy árengedmény.

A RAMBAN HITVITÁJA

Több mint hat és fél évszázad múlt el azóta, hogy Spanyolország legnagyobb rabbinikus tekintélye a XIII. században, Rabbi Mose ben Nachman, a Ramban a nyilvánosság előtti hitvitán védelmezte a zsidó vallást. Az erről kiadott könyvecskéje: יכוח csak halvány képét nyújtja annak a nagy harcnak, amelyet a katolikus egyház egyik kiválósága: Penjaforte ellen folytatott.

Rajmond de Penjaforte domnikánus generális, a pápai decretalék összegyűjtője, kinek egész gondolkodása odairányult, hogy a pápaságnak és a csalhatatlan egyháznak hatalmát minden világi hatalom felé emelje, a Ferrer Vicenték, a Capistranok és Torquemadák előfutárja, volt Jayme király gyóntatóatyja. Aragonia királyának sok volt a szerelmi bűne, ezért gyóntatójára gyakran volt szüksége és ha nem is cselekedett mindenben a domnikánusok fejének kedve szerint, de zsidók és mohamedánok ügyében szívesen tett neki engedményeket. Penjafortenak egész figyelme arra irányult, miképpen téríthetné meg a zsidókat és mohamedánokat.

A domonkosok vezetése alatt álló főiskolákban Penjaforte a hébert és az arabot is taníttatta, hogy a prédikáló barátoknak e két nyelvben hathatós eszközük legyen a sikeres térítési munkássághoz.

Ezeknek az iskoláknak egyik tanítványa Christiani Pablo, egy montpellier-i kitért zsidó, volt az első zsidómisszionárius-prédikátor. Utazgatott Délfranciaországban és masult is, a zsidókat hitvitákra szólította és be akarta nekik bizonyítani, hogy Jézus a kereszténység alapítóját emberfeletti lsnynek mondja a Talmud is. De mivelhogy missziója kevés, azaz, hogy semmi eredménnyel nem járt, Penjafortének az a gondolata támadt, hogy a királyi udvarban nyilvános hitvitát rendeztet Christiani Pablo és akkor Spanyolország leghiresebb rabbija, Mózes Nachmani közt, abban a reményben, hogy ha ezt sikerül megteríteni, úgy ennek kimaradhatatlan következménye az lesz, hogy valamennyi zsidó hitközség áttér a kereszténységre.

Erre Nachmani időzölevelet kapott, melyben a király felszólítja, hogy ünnepélyes hitvitára jelenjen meg Barcelonában (1263).

Nachmani megjelent és akarva, nem akarva, megkezdte a hitvitát. Nem feledkezett meg egy percre sem állásának méltóságáról és a keresztény király jelenlétében ép oly dicsőségesen képviselte a zsidóságot, mint 12 évszázaddal előbb alexandriai Philo a pogány római császár előtt.

Vita előtt Nachmani kérte a királyt, adassék meg neki a szólásszabadság, ne hogy ellenfelével szemben hátrányban legyen. A király ezt megígérte. Mikor erre Penjaforte azt a megjegyzést tette, hogy csak ne használja föl a szólásszabadságot a kereszténység gyalázására, Nach-

mani méltósággal felelt, hogy ő tudja mi illik és mi nem.

1262. július 4-én kezdődött a 4 napig tartó hitvita a barcelonai királyi palotában. Jelen volt az egész udvar, sok magasállású pap, főrangú nemes, tudós, katona és polgár. Nagyszámú zsidó hallgatóság is jelent meg királyi parancsra. Nachmani mindjárt a vita elején pontosan körülhatárolta a küzdőteret. Az eltérések zsidóság és kereszténység közt, ugymond, oly számosság, hogy tanácsos lesz kizárólagosan a leglényegesebbeket figyelembe venni.

Elsősorban tehát azt a kérdést kell tisztázni, vajjon megjött-e már a Messias, avagy nem? azután következik az a kérdés, vajjon a bibliai jóvendülés értelmében l-tennek, vagy szülőktől származó embernek tekintendő-e a Messias? végül, vajjon a zsidók vallása az igazi vallás, avagy a keresztényeké? Ezzel az indítvánnyal a király is, az érdekelt felek is mind meg voltak elégedve. Sajátságos, hogy míg Donin azzal vádolta a Talmudot, hogy káromolja a kereszténység alapítóját, Christiani Pablo éppen ellenkezőleg azt állította, hogy elismeri i-teni voltát. Pablo főbizonyítékai agadikus helyekre voltak alapítva, miket Nachmani előre is megdöntött azzal, hogy zsidó a Talmud bibliamagyarázatában csak annyiban tartozik hinni, amennyiben ez a vallási gyakorlatot érinti, az agadikus (allegorikus) magyarázatok csak prédikációknak tekintendők, melyeket ki-ki elfogadhat, vagy elvethet. A messianizmusra vonatkozólag kijelentette, hogy valamennyi proféta mind azt hirdette, hogy a megváltás idejében emelkedett erkölcsiség fog uralkodni az egész földön és hogy főképpen minden háboru és vérontás meg fog szünni. Már pedig a népek közt éppen a keresztények a legharciasabbak, tehát vérontók.

És a király felé fordulva, így szólt Nachmani:

„Nemde, uram, királyom, nehezedre esnék neked és lovagjaidnak, ha fel kelene hagynotok a háboru mesterségével, ugy, amint ezt a messiási kor megkövetelné?”

Miután Nachmani három napig méltósággal és bátor öszinteséggel nyilatkozott a kereszténységről, a barcelonai zsidók a domonkosok részéről üldözéstől tartva, arra kérték, hogy szüntesse be a vitakozást. Lovagok és papok is óva intették, hogy ne ragadtassa el magát öszinteségtől. Egy tekintélyes franciskánus, Fray de

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927. április 30. — május 9

A magyar és számos külföldi állam iparának bemutatója.

50% -os utazási kedvezmény a bel-földi vasuti és hajózási vállalatoknál

Vásárigazolványok kaphatók: a Vásárodánál, Budapest V. Alkotmány ucca 8. és az összes bel- és külföldi tb. képviselőknél.

Genova, aki féltékenységgel nézte a domonkosok nagy befolyását a királyra, szintén rábeszélte, hogy szüntesse be a vitát. A keresztény polgárság is érdeklődött a zsidók iránt és szeretnék volna elejét venni az izgatásoknak.

Nachmani közölte ezt a tényt a királyjal, de minthogy ez utóbbi ragaszkodott a vita folytatásához, folytatták a szellemi harcjátékot. Végül Nachmani teljes diadalt aratott, mert az ő talpraesett cáfolataival szemben Pablo tehetetlen volt.

A király azután magánkihallgatáson fogadta Nachmanit és elismerését elég sajtóságos módon fejezte ki, hogy t. i. még soha sem hallott ilyen igaztalan ügyet ily szellemesen védeni.

A vitakozás mindezek ellenére nem járt kellemetlen következmények nélkül Nachmanira, amint ezt a következő közleményben látni fogjuk.

Figyelem! Tisztelettel kérjük, tudósítónkat és híveinket, hogy közleményeiket kedd délig juttassák hozzánk, különben a legjobb akaratunk mellett sem foglalhatnak helyet az illető heti számban.

Gróf Jenő

speciális betegkocsi gyártó

Budapest, VIII., József-u. 54. Telefon: J 28-14.

Kitűnő házikenyér és sütemény

Engländer Jenő
ortf. כשר **sütődéje**
VIII., Aggteleki-u. 16.
~Népszínház-u. sarok.~

Sólet elhelyezés felügyelet alatt

Leánynevelés és orthodoxia

Gondolkodó zsidó csak szeretettel üdvözölheti Alexander Vilmosnak, a hazai orthodox közélet e jeles férfiújának fejtegetését a zsidó iskolák fejlesztéséről. De nézetem szerint a leányok iskoláztatására még sokkal több gondot kellene fordítani, mint a fiukéra. A fiukat nevelje számunkra a talmudtóra, a jesiva, de a leányokat az otthonon kívül jó iskolákban képezzük ki az élet, de a zsidó élet számára, mert azok előtt, kik a dolgokat nyitott szemmel nézik, már régóta világos, hogy a zsidóság belső válsága elsősorban az elhibázott nevelés miatt következett be. A leánynevelés kettős célt szolgál. Egy általános emberit és egy speciálisan zsidót.

Nálunk, zsidóknál e kettős öntudat és harmónikus követése már régóta hiányzott. Mikor a zsidó nő a gettóban élte le világát, akkor ki volt kapcsolva a társadalom lüktető életéből és a világi ismeretek teljes mellőzésével nőtt fel és élte le életét. Az emáncipációval pedig az el-lenkező szélsőség következett be, mely a zsidóságra nézve károsabb volt, mint az előző.

A közelmúltban ugyanis a zsidó leányok nagyrésze »modern« nevelésben részesült, ami azt jelentette, hogy mindent tanultak, mindenről tudtak, egynek a kivételével, a zsidó házvezetés elemi ismeretei kivételével. A zsidó érzelmvilág szépségeitől elzárt leányokból lettek nagyobb részt a mai hipermodern asszonyok, akik több kárt okoztak a zsidóságnak, mint ellenségeink együttvéve. Az ő zsidó közösség-érzésén való könnyed túltevé-

süknek a teherlapjára írható az, hogy éppen azok a zsidó családok keresztelkedtek ki a legtöbbszörre, akiknek vagyona, társadalmi helyzete értéket jelentett nekünk. És ezzel nagyon is sokban hozzájárultak a zsidó tragikum kifejlődéséhez.

Keserűség rágondolni arra, hogy míg a német, a francia, az angol milliõesok vagyona a nemzetük, a népük kultúrájának és közgazdaságának szolgálatában áll, addig mi, zsidók, a népek legszegényebbike, nap-nap után veszítjük el azokat, akiknek vagyoni helyzete megengedné, hogy a zsidó ügyeknek áldozzanak.

Az orthodoxia feladata, hogy ezt a leromlást saját körében jó leányiskolák és otthoni nevelés útján igyekezék megakadályozni.

Herczog József

ארטה כשר
Vénus ételzsír
Snyders győri orth. főrabbi ur hechsereivel ellátva

Vénus ételolaj
kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszer-üzletben kapható

Gyártja:
OLAJMŰVEK R.-T.
Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest
Báthory ucca 5. Tel.: T. 8—22.

Képviselet:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest“ 161

Salamon és a veréb.

— Legenda. —

Napkeleti fényben, pompás ragyogásban
Lakott a nagy király, pomád palotában.
Gazdag palotában, csodálatos várban,
El se képzeltek, milyen ragyogásban.
Cion oromzatán volt Salamon vára,
Cédrus az oszlopa, arany a párkánya,
Hetedhét országból csodájára jártak,
Sohasem feledték, amit ottan láttak.
Tizenhárom évig építék, díszíték,
Nagy hatalmát, fényét, ezzel is hirdetétek.
Hetedhét országból csodájára jártak,
Sohasem feledték, amit ottan láttak.
Tizenhárom évig építék, díszíték,
Nagy hatalmát, fényét, ezzel is hirdetétek.
Jeruzsálem díszé, szíve büszkesége
Volt a nagy királynak műve, ékessége.

Egyszer széles jökevében
Ült Salamon az erkélyen,
Szemben a szikla felett
Egy veréppár csicseregett.

Ismerte a király, madarak, fák nyelvét,
Azért föl elérté a veréb beszédét.
— „Látod e nagy kastélyt“,

szólt a him párjához,
„Hasonló a bérchez, ama nagy sziklához, —
Vihar meg nem tépi, szélvész nem szaggatja,
Annyira hatalmas, szilárd alapja.
De, ha nekem erre egyszer kedvem támad,
Egy-két szárnycsapással ledöntöm e várat.“
Haragra gyúlt erre böles Salamon király:
„E kevely beszédért lakolsz veréb, megálj!
Jöszte ide tüstént, adj előttem számot!
E rut kérdéshez, honnan bátorságod?“
„Óh bocsáss meg nram, —

könyörgött a veréb —
Kérkedő beszédem nagyolás, nem egyeb,
Amott ül a galyon feleségem, párom,
Kinek gyöngye voltam, soha fel nem tárom,
Mert a nő párjának csupán akkor hódol,
Ha erőt, hatalmat nagyzóással pótol.“
— „Ezt ravaszul tetted — felelé a király,
De sok hazugságból származik sok viszály!
Mert ha észreveszi párod hazugságod,
Nagyrabecsülését majd hiába várod.“
Erre visszarepült a veréb a fára:

— „Mit kívánt a király?“ —
kérdte a párja,
— „Nem kért az egyebet —
szólt a him kevélyen —
Minthogy palotáját mégis megkíméljem,
Megígértem neki — ez volt kívánsága,
Megér nekem annyit az ő barátsága.“

HAJSZÁLAK Szenczió!
végeles eltávolítása felelősséggel, kenőccsel —
Képzett arcápolás minden arctisztálanságnál —
Szemölcsirtás. — Gyorshatású szelpléelleni krémek.
Postai szelküldés.
KOVÁCSNÉ KOZMETIKÁJA
RÁKÓCZI-UT 86. I. EMELET.

EGY DARAB ZÖLD FÖLD

— SALOM ASCH —

Egész éjjel jól megmivelt földek mellett utaztam. Éjjel volt nem is láhattam őket, de tudtam, hogy most a fekete éjjeli lepel alatt a föld erőt gyűjt, mert az éjjelre bizza a megmivelt földet az ember és biztos benne, hogy másnap reggel földeit megitatva, az éj táplálékától jóllakva találja. Reggel mihelyst felébredtem, az Erie homokos partján voltam. Ez az amerikai vidék emlékeztetett engem hazámra, Lengyelországra. A sárga homok fölött hatalmas fűzák állanak és leölgatják hosszú ágaikat, mint bekötött leányocpofokat. Itt-ott látszik egy kis házikó. Alma és szilva-fasorok órajársnyjira vezetnek a házak előtt és mögött. Épen úgy, mint Lengyelországban. Csak valami hiányzik. A szegény paraszt gyerekek, akik úgy hemperegnek a házak előtt, mint a fiatal malacok. Ha az ember itt talál egy gyermeket, aki átmegy a falu utcáján, akkor az csinos és tisztán öltözött. Tisztán meg van mosva, felhő nyakkendővel, kezében könyvvel, így megy az iskolába. És mindez nincs meg a lengyel vidéken. Amikor ezt a vidéket láttam, akkor megértettem, hogy az én honfitársaim miért telepedtek le a középső Westben, ha Amerikába jönnek. Minden ami a régi világban van, feltalálható az új világban. Minden országnak van itt egy testvéroországa és minden bevándorló nemzet keresi itt hazájának hasonmását. Ezért telepedtek le a lengyelek az Erie mellett, a németek a Michigántól mellett és a zsidók, a bérkaszárnnyakkal telt utcában a nagyvárosok régi részeiben.

Három hétig vasuton, három hétig hajón és még három napig vasuton utazott az új országban Channe Szara férjével és gyermekével a Dnyeper melletti kis városkából St. Louisba, a Missisipi mellett, ahol telepedett a Morgan-utcában a néger negyed mellett és nyitott magának egy kis boltot, hogy a néger régi nadrágait tisztítsa és javítsa. A szabó, maga az asszony, ott ül a gépnél és javítja a nadrágokat, férje Naemann azt mondja nekem, félig szegénylős arccal:

— Varni nem tudok, nem tanították rá. Ő itt csak eszik, megeszi azt a keresetet, amit felesége megdolgozik. Tizenkét esztendeje laknak már itt a Morgan-utcában és még nem látott egy darabka

zöld földet sem. Egy csepp forrást sem. Nem érezte a mezőknek levegőillatát, ott ül a Morgan-utcában, pókhálókkal bevonat ablakoknál és varrja a régi néger nadrágokat és férje megeszi a keresetét. Közben ráér nyolc gyermeket nevelni. Négy már itt született Amerikában, kettőt már eltemetett és kettő már kikerült a házból. Ezek a tanítók Amerikában igen rossz emberek, azt kívánják, hogy a gyermekek kivétel nélkül, tisztán jelenjenek meg az iskolában. És azért nap-pal nadrágokat varr, éjjel pedig a gyermekek ruháit mossa.

Igy megy ez 12 éven át. Kettő már felhőt, felső iskolát végzett és eltűnt. Az egyik ágens valahol Chikágóban, a másik Amerikát körülutazza. Egyszer sem hallat magáról semmit. Ez Amerika. A többi négy meg otthon van, még sokat kell neki dolgozni.

Az utolsó időben valami történt vele. Azt mondja nekem:

— 12 évig ültem a gépnél, de nem jelentett semmit, az ember élt, csak az utolsó időben rágódik valami a szíve-men és a lábaimban törést érzek, nem tudom honnan van.

Igen, — mondja a férje — aki úgy áll itt, mint félig bűnös, mert tehetetlensége mellett csak fogyasztó lehet — igen már egy év óta panaszkodik szíve miatt. Azt hiszem, ez meghűléstől van.

Az asszony meg rámnéz fakó, fáradt szemével, sápadt, beesett arcával és összeasztott szájával.

A doktor szívcspepeket rendelt nekem, rámnézett és másfél dollárt kért és előírt nekem nyugalmat, ágybanfekvést, sétálást és friss józást. Nahát ez is épen nekem való doktor. Ágybanfekvést rendelt. Hát akkor ki fogja a nadrágokat varrni?

Es megszólalt a férj, félig bűnös arccal, tartással:

— Es ha ő nem fog varrni, akkor nekem nem lesz mit ennem. — És tépdési a szakállát.

Es szól az asszony: Azi mondták nekem még Lengyelországban, itt Amerikában egy olyan egyesület van, amely mindenkinek ad egy darab földet és berendez neki egy farmot. Már 12 éve kérdezősködöm ez egyesület után, de senki sem tudja megmondani hol van. Az egyik szerint Newyorkban van, mások szerint Kaliforniában. Ön talán tudja hol van?

A sírok ápolása

ugy a régi kerepesi-uti, mint az új központi izr. temetőben megkezdődött. Befizetések a Pesti Chevra Kadisa székházában VI., Laudon-utca 3. sz. alatt eszközölhetők, esetleg ugyanoda postán is beküldhetők.

— Folyton erre a régi históriára gondolsz, — mondja a férj — minek kell az neked? Mit használ neked egy pár ökör, mit csinász velük?

— Hát mit? Itt ülök a gépnél szíve-men nyomással, lábaimban töréssel. Azért jöttem Krementsukból tengeren és vasuton át ide Amerikába, hiszen mindez megvolt ott is, de volt egy kis levegő beszívásra és volt víz: a Dnyeper! Mily jó volna egy kis föld, egy darab föld, zöld rét. A géphez már nincs erőm, de a föld... Ez könnyű munka és az ember egészséges lesz tőle. A friss telentejet issza az ember, akkor meggyógyul a szíve. Talán mégis van olyan társaság, amely pártját fogja egy szegény zsidó asszonynak, aki szívét és lábait elvesztette a gépnél és elhelyezi vidéken. Eletemre mondom, megérdemelném. 12 évig szolgáltam a gép mellett a 13-ik évben járna már nekem egy darab zöld föld, ahol tört szívemet meggyógyíthatnám.

— Ugyan, kérem, kérdezősködjek a társaság iránt, nagy miqvót csinál.

Megígértem neki, hogy kérdezősködöm. És megtudtam, hogy van egy ilyen társaság, amely mindenkinek egy darab zöld földet ad, hogy kipihenje magát a nehéz munkától. De nem az életem, hanem a halála után vár mindenkít ez a darab föld. Mondjam ezt meg az asszonynak?

— A SZAMARITÁNUSOK PESZACHI ÁLDOZATA. A második beszámoló építése alkalmából a zsidóságból kivált samaritanus híres a Gerizim hegyén még most is bemutatják peszach előnapján a peszach-áldozatot. Idén, mivel erev-peszach szombatra esett, pénteken végezték ezt a szertartást, amelyre igen sok kíváncsi ember gyűlt össze Palesztina több vidékéről.

Orth. kóser Viktória kövér Sajt

és egyéb sajkkülönlegességek a legjobb minőségben állandóan kaphatók Viktória sajtgyárnál Ölbő, (Vas m.) Hechscher, a sárvári orth. izr. hitk. rabbinátusától.

SIRKÖVEK

A leg-olcsóbb árban kaphatók!

ADLER J. sirkőraktárában
Budapest, VII., Károly-körút 7.

Szombaton és ünnepnapon zárva.

Hygienikus, egyszerű, olcsó Mikve-berendezéseket készít, átalakít, javít

GYENES ANTAL

központi fűtés-, vízvezeték-, csatornázás- és fürdőberendezési vállalat
Debrecen, Arany-János ucca 27. Telefon: 9—37.

Akik a szagnélküliség jegyében találkoznak

A »Nemzeti Ujság« azt írja, hogy a forradalmi kínai kormányának amerikai cionista bankok 18 millió dollárt szereztek. A közlemény írója is tudja természetesen, hogy Amerikában cionista bankok nincsenek. Vagy csak annyira, amennyire cionisták az angol bankok, amelyek Magyarországnak nyújtottak hitelt. Azaz a cionista szó ez alkalommal a »zsidó« elnevezés dühös aláhuzása. A tényt magát nem érdemes tagadni. Valószínű, hogy a kínai forradalmi kormány olyan bankok is adtak pénzt, amelyeknek zsidó vezetőik vannak. Az antiszemita román kormány is sze-

retett volna kapni amerikai »cionista« pénzt. Ugy gondolkozom, hogy »pecunia non olet«, a pénznek nincs szaga. De a zsidó bankkártyásadalom is azt vallja, hogy »rewach non olet«, a nyereségnek nincs szaga. Amikor a háború előtt a cári kormány a bécsi Taussig cégtől pénzt kapott és általános felzudulás támadt, a cég ki is jelentette, hogy »üzlet, az üzlet«. — Mindezek után sem a zsidó tőke, sem a modern állam, legyen az bármilyen fajvédő vagy szocialista, nem vethetnek egymásnak semmit a szemére; mindkettő a »non olet« a pénz szagnélkülisége alapján állanak.

AKI EGYEDÜL ÁLL A PIACON

— UTI ÉLMÉNY —

Írta: WALDMANN MÓZES

Nagy orosz vasuti kocsiban tettem meg utamat Memeltől Kovnóig. A kocsit úgy van berendezve, hogy minden utasnak fekvőhely is jut. Egész éj kell a litvániai vasutnak az út megtételére. A kocsit csak egy gyertya világítja meg szegényesen és ezért nem is lehetett olvasni. A nagy rázás viszont az embert nem engedte aludni. Összekuporodtam tehát egy sarokban s bámultam a levegőbe. Talán éjjel után három óra lehetett, amikor a szemben lévő sarokból különös melódiát hallottam. Odafigyeltem és megállapítottam, hogy valaki tilimet (zsoltárokat) mond. Közelebb ülve láttam, hogy öreg zsidó nagy kevonoval imádkozik. Egyik kezében tartja a tilimet a másik kezét halántékához szorítja. Orrahegyén pápaszem lóg, amelynek csak egy ívege van, a másik ívege helyét kis bádogdarab foglalja el. Amikor észrevett engem, elhalgatott, feltolta a pápaszemét és jól megnézett engem.

Kezdődött a párbeszéd.

— Schulem Alechem, a Jid.

— Alechem Schulem.

A beszélgetés előbb óvatos tapogatózás szamba megy, megkérdezzük egymást: Hová? Honnan? Minek? Végre én megkérdezem a foglalkozását e szavakkal: »Wos isz a Jid?« Erre az öreg huncutul mosolyog s mondja: »találja ki.« Kezdem felsorolni a foglalkozáságakat: sadchen, mezüze-író, ügynök, mikvo-felügyelő, batlen, masgiach, cicisz-csináló, tatesz-szövő, maczesz-sültő, kereskedő, chasen, samesz, vagy talán csupán »unoka« (híres rebbe utódja), vagy niszrof?

(Leégett.) Az öreg minden kérdés után tagadólag rázta a fejét. Végre azt mondta: »Ha egész éjjel találgat, nem fog rájönni, én vagyok az egyetlen az országban s hála az Égnek jó parnoszem van. Nézze 2 arany fogam is van a számban, 10 dollárba kerültek s volt pénzem megfizetni azokat.« — »De hát mi Maga tulajdonképpen!« Erre nagynehezen kikotorász a zsebéből egy cédulet, amelyre litvánul és jiddisül rá volt írva: »Értesítés. Kipusztítok poloskát,

svábbogarat, egeret. 40 év óta dolgozom e szakmában. Pár napig maradok e városban. Fogadok reggel 8—10. Diadalit-tasan néz rám s én mondom: »Hisz úgy rendel, mint valami doktor.« »Ugy is van, van is csalhatatlan receptem.«

Nagyon tetszett nekem az öreg s elhatároztam, hogy felhuzom egy kicsit. Azt mondtam neki: »ez mind helyes, de hogy meri Ön, aki I-ten teremtése I-ten teremtéseit pusztítani.« Az öreg nem jött zavarba s mondta: »fiatalkoromban tanultam valamit, most is még benézek egy-egy szférbe és meg van írva, hogy vannak teremtmények, amelyek létezzenek és ne létezzenek.«

— Hogyan érti ezt?

— Például az egerek. Kis mértékben jók, mert lyukakat furnak a földbe és termékenyebb teszik azt, de nagy mértékben eleszik az emberek elől a termést.

— Helyes, de hogy van a polskával?

— Negyven esztendeig foglalkozom poloskairással, de ez a kérdés nem jutott eszembe. Talán azért lett a poloska teremte, hogy jusson kis parnosz a zsidóknak.

— Hogyan? Hisz Ön azt mondja, hogy az egyetlen az egész országban, aki poloskairással foglalkozik, hát direkt az Ön kedvéért teremtődtek a pol oskák? Talán Maga egyike a »Lamed Vov Cza-dikim«-nek, a 36 jámbornak, akiket a világ nyugszik?

— En egyike a »Lamed Vovnak?« Hisz nem is tudok róla?

— Epen ez jellemzi az igazi czaddikot, hogy nem tudja, hogy ő nem is a 36-hoz való tartozását.

Ezek után sokáig hallgattunk. Majd újra elkezdett tilimet mondani, ő, aki egyetlen a maga foglalkozásában egész Litvániában.

Megjelent A Zsidók Egyetemes Története 2 pompás kötetben, 800 oldalon, 100-nál több képpel Ára 36 pengő

Kapható minden könyvkereskedésben vagy a főbizományosnál:
Mentor könyvkereskedés, Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Samson Rafael Hirsch a Sabbosról

Jó a Sabbosz

Jó a nyugalom...

Ha nem is volna a sabbosz egyeb, mint egy minden hetedik nappal beálló I-tentől parancsolt napja a nyugalomnak, akkor is mennyi áldást hord magában e nagy nap.

Ha nem volna ez az I-tentől parancsolt napja a nyugalomnak, mikor nyugodnál? Mikor jutnál magadhoz, feleségedhez, gyermekhez, lélekhez, szellemhez? Mikor juthatnál egedhez itt a földön? »Ha időd volna?« De mikor is lehetne szabad időd?

Szakadatlanul dolgozik az érzéki világ körülöttem, soha nem nyugszik, szüntelenül küzd a létért és feltartóztatlanul halad tovább; ki nem halad az marad, ki megáll el lesz tiporva; nincs ünnep, se éjjel, se nappal és te akarnál, képes volnál a létért való küzdelemben szünetelni? Te akarnál vagy csak képes is lenni kezdenek, agyadnak nyugalmat előírni? Megállhatnál-e egyszer izzadt homlokodat letörölni, megállhatnál-e az élet versenypályáján a port magadról lerázni, megállhatnál, hogy egyszer nem előre a még elerendő cél felé tekints, hanem magad köré, magadba vessed pillantásaidat, örömteljesen és békés megnyugvással az eddig elértre büszkén tekinthess? Hogy kizakítsd magad az örök és fájdalomteljes »levés« (das Werden) érzéséből és magad a »lét« (das Sein) az emberek földi paradicsomban való létének kellemes érzéseibe vethessed.

Paradicsom? Ki merészel még földi paradicsomról beszélni, mikor annak kapui mögöttünk már rég becsapódtak? Magától nem virul senkinek az életfája, tüske és tövis uton-utfélen, arcunk izzadságával keressük kenyerünket és a nyert kenyeret keserűségben és gondokkal fogyasztjuk.

Sabboszmentesen, szüntelenül fáradozik az ember, sabboszmentesen szüntelenül gyótri őt a gond. Ezer agy gondolkodik ő érte napjában, ezer és ezer találmány gyarapítják erejét, de ő csak nem lesz gazdagabb és boldogabb, nem lesz szabadabbá és pihenőképesebbé.

יפה דעת יפה מכאן

mennél több találmány, annál több szükséglet, mennél több erő, annál több munka. Az apa még csak a szomszédai versenyzett, a fiú az egész világgal száll szembe. Az apának még csak tanuját kellett őriznie; de a fiú villámokat küld szét, hogy a világot kipuhatoja. Ezer jószágot, ezerféle élvezetet, amelyeket az apa még nem ismert, a bölcsőbb fiú magának és övéinek, munkaerejének megfeszítésével és minden idejének igénybevételével, megszerz. Annyit kell magáért és családjáért gondoskodni, hogy nem is jut idő magára, feleségére és

gyermekre gondolni. És a házért való gondoskodás elidegeníti őt a háztól.

»Existencia.« A szó olyan kiterjedésűvé lett, hogy egész ittlétünk ebben őrlődik fel és ama kérdés, minek? miért? mit jelent egész ittlétünk? Te!jesen kiszorult az emberiségből. E szó existencia, olyan óriási feladattá lett, hogy minden emberi bölcsesség, az égnék, földnek, országoknak, tengereknek kikutatása; hogy erény, erkölcs, sőt maga a jótekonyság is csak a hasznosság iparpecsétjével ellátva nyer az emberi társadalomba bebecsátást. És az ember, ki bölcsességben és jótekonyságban, szeretetben és igazságban I-ten képmására van teremtve s ki teremtve van, hogy I-tenhez hasonlóan munkájának örvendjen, fáradsan, lihegve keresi kenyerét a föld jármába fogva és nem hallja többé az őt kereső i-teni hangot איהו. »Hol vagy?«

Ekkor hozzá lép egy küldönc az Édenből, odalép elébe I-ten aγγαλα, elébe lép a sabbosz és szól: »I-ten nevében, eddig és nem tovább.« Nem szabad kizárólag a magad és hozzátartozóid kenyeréről gondoskodnod, magadon, feleségeden és gyermekeken követsz el bünt, ha kapodát örökre táplálékért mozgatod, agyadát örökre táplálékszerzés gondjával foglalkoztatod; nincs-e szellemetek, szívetek, lelketek, amelyek üdvösségéről gondoskodnotok kéne s szabad-e a lelkeknek szűkölködni és sorvadni, míg testeiket tápláljátok és ékesítitek? Elég a munkából! I-ten parancsolja, hogy nem szabad dolgoznod és ez biztosíték neked, hogy nem kell dolgoznod, elegend téttel, ha 6 napig becsületben dolgoztál. Ha jobbik és örök »En«-edet és I-tened meg nem tagadod, úgy hagyd a munkát és térj velem együtt be házádba. »

Es te ekkor elcsendesülsz, nyugodtabban emelkedik lihegő melled, magadhoz térsz, letérld orcád ozzadságát, homlokod roncái eltűnnek, magad köré tekintesz és mosolygysz és most meghallod a téged kereső i-teni hangot, amely téged házádba csalogat gyermekéidnek, családodnak környezetébe és a sabbosz lo-pózik lelkedbe, házádba és megváltozik körülöttem az élet sátra. A fény, amely benneteket világít megkészszerzi a sabbosz-lángok fényét. Elmúlik minden bu és bánat, balszámot és vigaszt hoz mindenkinek a sabbosz.

A sabbosz mindenkit gazdaggá és egyenlővé tesz. A jószágok, amelyekért hét közben küzdünk, választják el egymástól az embereket, a gazdagokat a szegényektől. De azok az édeni kincsek, melyeket a sabbosz juttat osztályrészüll, béke, üdvösség, nyugalom, azokból mindenkinek egyformán jut bőségesen. És ha csak egyszer is ülnök meg a sabbosz, igazán itt volna a megváltás mindnyájunknak. (Jalkut. 95. Zs. 7. v.)

De csakis az i-teni sabboszhoz van ilyen varázsereje; csak ha I-ten téged nyugalomra, pihensz meg igazán. Hiába választanál magadnak egy napot a hétben, amelyen pihennél, kezded pihenhet, tested jólétben dulsakodhatik, de csak I-ten az, ki kedélyedet lecsillapítja, szívedet megnyugtatja, lelkedet felidíti, csak ha I-ten hív fel nyugalomra, van meg a biztosítékok, hogy pihened szabad, ha pihened kell.

INTERNATUS

ELSŐRANGU

internatusok és nevelőintézetek:

Franciaország: Saint Rafael, a francia Rivierán, az örök tavasz országában, közvetlen a tengerparton. (Nizzától félóra).

Schweiz: Lausanne és Montreux, a világhírű egyetemi és nevelővárosokban a genfi tó partján, 900 m. magasságban.

Austria: Wien, a főváros gyönyörű nyaraló telepén (a közeponttól 15 p. villamoson).

Magyarország: Budapest és Hűvösvölgy, külön fiú- és leány-diákotthonok.

A nyári két hónapban: Lausanne, Balaton, Hűvösvölgy. (Internatusi díj havi 140 P.)

Megjegyzések: Mindegyik intézet az összes típusú iskolákra: egyetemre, gimnázium, real stb. és további képző tanfolyamára felvétel bennlakókat. Internatusi díj (beleértve a tandíjat) külföldön havi 120 pengő. Köztisztviselőknek és egyetemi hallgatóknak 10% kedvezmény. Zsidó tanulóknak rituális ellátás. Külföldre felaru tanulógyegek. Szigorú felügyelet. Bennlakó orvosok. — Felvilágosítások és prospectus (választyelv): Pestalozzi Internatusi Iroda Budapest, VII., Akácia ucca 43. V. 32.

Schück Jenő orth. fiúnevelő intéze'te

Budapest, VII., Kertész-u. 32.

Intézetünk a jövő tanévet kibővített keretekben, az elsőrangban bevált rendszer alapján készíti elő. A nyári hónapokat ideális fürdőhelyen (tengerparton) töltjük. Állandó orvosi felügyelet és hízókúra! Tisztelettel kérjük a t. szülőket, hogy ugy a nyaralásra, mint a jövő tanévre már most jelenkezzenek!

Referencia: mélt. Reich főrabbi ur.

GYERMEKÜDÜLŐ

SIÓFOK.

Fiúk és leányok számára. Állandó orvosi és tanári felügyelet. — Német társalgás. Szigoruan rituális ellátás.

Dr. Hahn Dezsőné Dr. Herczogh Irma

Ó ucca 6.

Személyes megbeszélés d. u. 5—6.

TELEFON.

2 gyermeket vinnék a Balatonra nyaralni.

Német és héber társalgás. Héber és világi tárgyak korrepetitálása. Eckstein Jenő, a budapesti auth. orth. izraelita polgári fiúiskola hittanára. VIII., Vay Ádám-u. 8., II. 18.

HIREK

NAPTÁR

שבת פ' אמור ה' אייר

— kezdet (Bpest): 6 óra 50 p.
— kimenetele „ 7 „ 40 „
— Hétfőn „שני המשי ושני“ kezdete —

„Skreksalámít“ kérjen minden orth. élelmiszerüzletben

— DE HOVÁ? Londonban a múlt héten tartotta összejövetelét a lengyel zsidók szövetsége. Megállapítást nyert hogy Lengyelországban a helyzet egy kissé enyhült, de még mindig nagyon szomorú. Élénk feltűnést keltett Grünbaum szejmképviselő ama kijelentése, hogy Lengyelországból egy millió zsidónak *ki kellene vándorolni*. Az utána következő szónok, dr. Jochemann, kijelentette, hogy az tény, hogy egy millió felesleges zsidó van Lengyelországban, még ha a lengyel antiszemita ki is fogják használni a zsidók ellen. Most csak az a kérdés, hogy *hová* vándoroljon ez a felesleges millió.

— TIZÉVES ÉVFORDULÓ A POZSONYI JESIVÁN. Lagbaojme napján érdekes találkozás lesz Pozsonyban. A 10 év előtt végzett hallgatók, akik a talmudi főiskolát elhagyták, megjelennek a főrabbi előtt, hogy a Tórához való hűségüket dokumentálják.

— A budapesti aut. ort. hitközség előjárósága és Hizoharu (הזרחי) bizottsága szerdán, niszán hó 25-én tartotta meg a szokásos bucsuztató bankettjét a jesivába készülő ifjak tiszteletére. A lakomán a rabbinátus és az előjáróság tagjain kívül még Schwarcz Ede nyiregyházi és Galandauer bonyhádi hitközségi elnökök is résztvettek. A kialakult tradíciókhoz hiven, először a jesivaifjak szórakoztatták szellemes מנידות és הריפות felköszöntőkkel a megjelent illusztris hallgatóságot. Sussmann Simon, Häberfeld, Pollák Jakab, Iliovits W., Grosz M. és Stsaussmann Samu formailag és tartal-

milág kiválót nyújtottak. Sussmann, Steif, Grosz és Welcz rabbi a tanulás és a vallásosság fontosságát kötötték szép szavakban az ifjuság lelkére. Óbudai Freudiger Ábrahám elnök örömmel és meglepéssel állapítja meg, hogy a »Hizoharu« bizottság támogatása révén kb. 100 böcher tanul a különböző jesivákon. A támogatás nagy anyagi áldozatot jelent a hitközségre nézve, de ő tudatában van felelősségének és ígéretet tesz a havi támogatás összegének felemelésére. Dr. Deutsch Adolf köszönettel és hálával nyugtázza Freudiger elnöknek a havi támogatásra vonatkozó bejelentését. Különösen fontosnak tartja az idősebb böchernek hathatóbb támogatását, mert nem szaba dszemet hunynunk azon elszomorító tünet előtt, hogy a mai felfogás a jesivalátogatás határidejét 18 évben állapítja meg, holott az *איזי* és valóban nagy למדן csak később bontakozhat ki. Schwarcz Ede (Nyiregyháza) végtelen örömeinek ad kifejezést a hallottak és látottak felett. A vidék — ugymond — ezen a téren sokat tanulhatna Pesttől, mert itt a legfontosabb כבוד התורה valóban diadalát üli. — Végül Klein Márkusz zárószavai fejezték be a hangulatos estélyt.

A szép סעודת מצוה lakoma rendezése körül Roth Henrik és Weisz Mór szereztek nagy érdemet.

— A PÁPAI HITKÖZSÉG. Wider Salamon rabbit megválasztotta polgári iskolájához hittanatanárnak. Az új hitoktató állandó előadásokat is fog tartani az orth. főtemplomban.

— RABBI A BECSÜLETREND TISZTJE. Az Argentiniában levő báró Hirsch-féle zsidó gyarmatok rabbija, dr. Sámuel Halfon, most lett 50 éves. Ebből az alkalomból

az argentiniai francia követ átnyújtotta neki kormánya megbízásából a francia becsületrend tisztikéntelését.

— TISZTUJITÁS SZIKSZÓN. F. hó 19-én megtartott tisztujtó közgyűlésén a következők lettek megválasztva: Elnök: Hartmann Gyula, alelnökök: Reichman József, Zeisler Leopold, ülnökök: Türk Zsigmond, Dr. Fried Lajos, gondnok: Weisz Sámuel, ellenőr: Metzner Adolf, pénztárnok: Spitz Emánuel. — Képviselőtestületi tagok: Stamberger Ernő, Harsányi Sándor, Stern Izsó, Weiszfeld Izsák, Reich Jenő, Roltmann Jakab, Friedman Ödön, Friedman Vilmos, Flesch Bertalan, Reich Sámuel, Morgenstern Mór.

— NINCS SECHITŐ-TILALOM NORVÉGIÁBAN. A „Zsidó Ujság“ már jelentette a múltkor, hogy a norvég parlament el fog fogadni oly intézkedést, amelynek értelmében állatot csak előzetes elkábitás esetén szabad levágni. Ez a rendelkezés egyértelmű a sechitő-tilalommal. A legújabb hírek szerint azonban a rendelet foganatosítása alól a norvég király felmentést adhat.

— KIVÁNDORLÓK, UKRAJNAI ÁRVÁK, KELETEURÓPAI DIÁKOK. Mindezekről tárgyalt most a német zsidók segélyegylete (Hilfsverein), amely évvel ezelőtt alakult külföldi zsidók segélyezésére. A hivatalos jelentésből megtudjuk, hogy több mint 50.000 kivándorlót támogattak. A segélyegylet 25 hadiárvát gondoz, a kiknek szülei az ukrajnai pogromokban veszítették életüket. Az egyesület a legutóbbi három év szemeszterben háromszáz diáknak tette lehetővé tanulmányai befejezését. A diákokat a kelet-európai numerus klauzus és gyűlölet kényserítette a német egyetemekre.

REMÉNY

a legjobb és legtartalmasabb Zsidó ifjusági folyóirat

nevel, oktat, szórakoztat.

Szerkeszti: dr. MOLNÁR ERNŐ.

XIII. évfolyam.

Előfizetési díj:

negyedévre 1.60 pengő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IV, Magyar-u. 3.

Leszállított árban
SIRKÓ Löwy-nél Budán II., Fő-utca 88. (Saját ház)
Telefonszám: 146—99

Wesilla mosás a legtakarókosabb

— TISZTUJITÁS KISVÁRDÁN. A kisvárdai orth. hitközségl egutóbbi választása a következő eredménnyel végződött: Elnök: Dr. György Sándor ügyvéd, Alelnökök: Lefkovicz Miksa, Kasztenbaum Herman, Pénztáros: Kellner Mór. Ellenőr: Klein Márkusz. Gondnokok: Fülöp Ferenc, Feldman Béla, Eichler Mór. Gazd. tanácsos: Kun Ferenc. Választmány: Diner Gyula, Radó Adolf, Dr. Lukács Ignác, Dr. Fried Sámuel, Fleischmann Izrael, Öesztreicher Aron, Berger Herman, Mándl Bernát, Danziger Pernát, Friedman Ábrahám, Taub Dávid, Neumann Mór, id. Weisz Sámuel, Fried Izidor, Berkovics Elek, Galet Sámuel, Stern Mózes, Schaffen Simon, Stern Dániel.

— GOGA TÉNYKEDIK. A még Magyarországból ismert Goga Octavian most Románia belügyminisztere. Ilyen minőségében különösen a belső rendre kellene ügyelnie, Ezt a rendet nem nagyon szolgálja — józanabb román lapok szerint — az a könyve, amelyet „Erjedő must“ címen kiadott. Ez a könyv az egyetemi diákság atrocitásait jelzi e költői névvel és természetesen a legmesszebbmenő módon mentegeli azokat. A múltkor pedig bejelentette az idegenek ügyeinek revízióját. Ez azt jelenti, hogy megint kimondhatatlan kellemetlenséget szerezzenek sok száz zsidó családnak. Mert Romániában születtek, de mégis idegenek, mert ennek ellenére sem ismerik el román állampolgárságukat.

— AZ UJHELYI JESIVA MEGUJHODÁSA. Sátoraljauhely már több, mint 100 ér óta tóra-központ. A »Jismach Mose« szerzője, R. Mose Teutelbaum, a XIX. század elején sok növendéket gyűjtött maga köré. Virágozott a jesiva R. Jirmijo Löw és fia alatt. Új lendületet adott a jesivaéletnek Fellner Joel z.c.l. főrabbi. Hirtelen elhunytát különösen siratják árván maradt jesivája és növendékei. Egy-ideig félbe kellett szakítani a tanulást, amíg most Dick új helyi rabbi irányítása és Ausländer Lázár rabbi vezetése mellett a régi nagyhirű talmudintézmény újból életre kelt. Az el-

mult szemeszterben 50 hallgató tanult a szent ügyhöz méltó buzgalommal és eredménnyel. A jesiva nagy anyagi nehézségekkel küzd. A vezetőség reméli, hogy a jesivák fontosságától áthatott közönség áldozatkészsége hozzájárul majd a jesiva felvirágoztatásához. L. M.

— A SALGÓTARJANI TIFERESZ BACHURIM április hó 24-én megtartott tisztujtó közgyűlésén a következők választották meg az előjáróság tagjaivá: Elnök: Seiner Lajos, alelnök: Irom Mór, titkár: Glatstein Miksa, gondnok: Ellner Lajos, pénztárnok: Baumann Lajos, ellenőr Friedmann Dávid. A választmány tagjai: Mannheim Mór, Kácsor Dezső és Rosenber Gyula.

— A NÉMET KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁNAK TERVEZŐJE. Hugó Preuss egyetemi tanár pár hónappal ezelőtt elhunyt. Most Berlinben róla utcát neveztek el. A német jobboldali pártok ellene voltak, mivelhogy Preuss zsidó volt és a köztársasági államforma mellett foglalt állást és a mai német alkotmányt kodifikálta.

— HADI STATISZTIKA NÉMETORSZÁGBAN. Magdeburg mellett zsidó hősi-emlékavatás volt. As zónok, dr. Salamonski táborig rabbi a következő statisztikát olvasta fel: Németországban a háboru kitörése idején 500.000 zsidó lakott. Ezek közül 80.000 katona volt, 16.000 hősi halált szenvedett, 4000 megkapta az első osztályu vaskoronarendet, 2000 tiszté lépett elő. E beszédes számok a szónok szerint remélhetőleg hatással lesznek a német közvéleményre és helyreállítják a belső békét.

A RÁKOSPALOTAI HITKÖZSÉG TEMPLÓÉPÍTŐBIZOTTSÁGA kéri azokat a hittestvéreket, akik megkapták az általa kiadott imakönyvecskét, hogy ellenérték fejében 80 fillért küldjenek be. Akik ezt nem teszik, megkárosítják a hitközséget,

mert hatósági közeg előtt el kell számolnia minden egyes példánnyal.

NYARALÁS

BALATONFÜRED

egyetlen כשר vendéglője

Dr. Ajtós Imre főorvos villájában, Goldstein Ezra fűredi orth. főrabbi ur felügyelete alatt május hó elején megnyílik. — Izletes ételek. Szolid árak. Pontos kiszolgálás. POLLÁK ÉS WEISZ vendéglő.

BALATONBOGLÁR

balatonparti „Három a kislány“ villában szigorúan

כשר PENSIO

május elsején megnyílik.

Elsőrendű konyha. - Méltányos árak.

Elősaionban 20% engedmény.
Értekezni a tulajdonosnál is: BÁCSKAI V. ARANY JÁNOS UCCA 33. Telefon: Teréz 259—92.

Bad Tatzmannsdorf

TARCSAFÜRDŐ

Értesitem a n. é. közönséget, hogy ujonnan berendezett כשר vendéglőmet újra saját kezélemben megnyitottam. Teljes tisztelettel MENÜRENDSZER. STERN ADOLF

Tauber Pensio

Elsőrendű konyha orth. כשר

Abbazia

nyitva egész évben.

Siófok

Nyitva jun. 1. szept. 1-ig

Orth kóser vendéglő

SZEGEDEN.

Tisztelettel értesitem a n. é. utazóközönséget, hogy Szegeden orth. kóser vendéglőt nyitottam, ahol tejes és husos, hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használnak. Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyújt.

BLAU IZSÁKNÉ (Makóról)
SZEGED, SOMOGYI UCCA 20. SZ

— A BUDAPESTI NEMZETKÖZI ARUMINTAVASAR. A városi Ipar-csarnokban szombaton délelőtt impozáns külsőségek között nyílt meg a Budapesti Nemzetközi Arumintavásár. Az idei arumintavásár a magyar ipar és kereskedelem nagy fejlődéséről tett tanubizonyítást és az előjelek után itélve nagyszerű eredménnyel fog zárulni.

— KOHN JAKAB. A »Hangya« közgyűlésén gunyosan említették, hogy a nem-zsidó magyarok is tudnak olyan kereskedők lenni, mint a Kohn Jakabok. Erre azután az Omke-ben kijelentették, hogy igenis, büszkék Kohn Jakabra, aki a falusi népet mindennel ellátja olcsón és minden ügyben hűséges tanácsadója. Nem baj, ha Kohn Jakabot lecsépülik, az sem baj, ha megdicsérik; a baj csak az, hogy Kohn Jakab már nem tud megélni a falun, mert a szövetségtek tönkretették és kénytelen a városba költözködni, szaporítani a proletárok seregét.

— A PAPAI RABBI-INSTALLACIO, mely az elmúlt Roschojdesra volt tervbe véve kényszerű halasztást szenved. A megválasztott fő. Gottlieb Sámuel tolsvai főrabbi atyja z. c. l., aki a makói orth. hitközség egyik legkiválóbb tagja volt, Peszach ünnepén 81 éves korában ugyanott elhunyt. (A levéje Peszach 2. napján volt, úgyhogy főrabbi fia ott sem lehetett. תנצ"ה — Az installáció valószínűleg a שלישות utánra marad.

— AZ ORSZÁGOS BIKUR CHOLIM Betegeket gyámolító egyesület most tartotta meg Dr. Sebestyén Antal elnöklété alatt LV. évi rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlésen 15 vidéki hitközség, valamint 6 vidéki Bikur Cholim egyesület képviseltette magát. A jelenlévők nagy érdeklődéssel hallgatták Dr. Sebestyén Antalnak az egyesület távolabbi programját bejelentő beszédét, a melyben oly országos kórház felállításának szükségét ecsetelte, ahol — amellet, hogy a szegény vidéki zsidó is talál irt bajára — a zsidó gyógyíthatatlan betegeknek otthona és főleg a zsidó tüdőbajosok szanatóriumszerű kórháza legyen.

A közgyűlés a bemutatott zár-

sület 1926-ban 1386 betegnek inszámadást, amely szerint az egyegyven élelmet adott, akiket az egyesületi orvosok 8014 ízben látogattak meg és akik részére 4544 ingyen receptet utalt ki az egyesület, nagy lelkesedéssel vette tu-fog a nagy szükségben levő egyesület segítségére a célból, hogy as zegény betegek ellátásában domásul. Az elnök felhívja a közgyűlés figyelmét arra, hogy a nagyközönségnek sürgősen jönnie kell a nagy szükségben levő egyesület segítségére, ne-hogy a betegek ellátásában fennakadás történjék. A közgyűlés ezt tudomásul vette és ígéretet tett, hogy a felhívásnak minden crejével eleget fog tenni.

— NEMESSZALÓKROL (Veszprém in.) írja tudósítónk: »Nem újdonság a Zsidó Újság olvasói előtt, hogy az orth. hitközségek legfontosabb intézménye a rituális fürdő, a »Mikvó«, amely a zsidó családi élet tisztaságát és szeplőt-lenségét van hivatva szolgálni. Hitköz-ségünk e fürdőt éveken keresztül volt kénytelen higiénikus szempontból mel-lőzni, amíg elvégre, fő. Schück Dávid főrabbi ur iniciatívájára, Szold Manó földbirtokos, az ismert filantróp — je-lentékeny költséget nem sajnálva — a mikvót, a legmesszebbmenő igényeknek is megfelelően renováltatta.« (Az önzet-len zsidó éldözalkészség követésre méltó! Szerk.)

— ZSIDÓ SZEGÉNYSEG. A zsidó polgárság általános elszegé-nyedése Bécsben is oly óriási mér-téket öltött, hogy peszach előtt 590 millió koronát adtak ki segé-lyezésre. Németországban is sok-kal többen vették igénybe a hit-községi támogatást mint az előző időkben.

— NAGY TÜZVÉSZ ERDÉLYBEN Naszodon százötven zsidó ház leégett. A templom, a mikvo, a rabbi lakás a lángok martalékává lett. — Halberstein rabbi nagy héber könyvtára is odaveszett.

— TANITÓ-GYÜLÉS A FOG-HÁZBAN. Peszach chojl-hamoéd napján Vilnában a jiddis tanitók konferenciát tartottak, amelyen arról tárgyaltak, milyen legyen a jiddis iskola. Az összejövetel nem volt bejelentve, amire a rendőrség az összes jelenlevőket letartoz-

atta és így a gyűlés a börtönben folyt le, amíg a tanítókat ki nem tengedték.

— Dr. GUSZTAV WEINER, a prágai hitközség egyik szónoka elhunyt. Jeles cseh szónok volt és több hittankönyvet irt cseh nyelven.

— PROCESSZIÓK JERUZSÁ-LEMBEN. Április 23-án Jeruzsá-lemben a mohammedánok és a keresztények is nagy bucsujárást rendeztek. A kormány óvintézkedéseket tett, amelynek alkalmazására ezen nem került alkalom. A zsidó lakosság okosan elkerült mindenféle gyülekezést, bár Pe-szach 7. napja volt.

— HALALESET. Az angyalföldi or-thodox zsidóságot pótolhatatlan veszte-ség éri. Peszach után 2 nappal hunyt el R. Dóvid Weiser z. c. l., aki a főváros e perifériáján a hithi zsidóság hű reprezentánsa volt. A megboldogult, aki évtizedeken át a tarr-uccai orth. imaházat a legnagyobb odaadással ve-zette és fejlesztette, valódi mintaképe volt a megalkuvást nem ismerő orth. zsi-dónak. Temetése Niszán 25-én az an-gyalföldi zsidóság osztatlan részvéte mel-lett ment végbe. תנצ"ה

— FÓRABBIVALASZTAS FRANK-FURTBAN. A majnai Frankfurtban tud-valevőleg dr. Breuer Salamon főrabbi z. c. l. öröke körül viszály keletkezett. A »Zsidó Újság« is közölte, hogy az el-hunyt főrabbi végrendeletileg fiát Ra-phaelt az aschaffenburgi rabbit je-lőlte ki utódjául. A hitközség előljáró-sága azonban nem akceptálta a maga teljességében ezt az akaratot, hanem má-jus 22-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen választásra kerül a do-log dr. Breuer és a nürnbergi dr. Klein között. Minden 21. évet betöltött adó-fizető férfinak van szavazati joga.

— A »NEMZETI ÚJSÁG« ZSIDÓ-CIK-KEI. A zsidó-cikkek nem tévesztendőek össze zsidó cikkekkel. A »Nemzeti Új-ság« ugyanis a mult hetekben több köz-leményt hozott a pesti neológia ügyei-ről. A közlemények higgadtak és tanul-ságosak voltak, egyes antiszemita elírá-soktól eltekintve. A pesti neológia fél-hivatalosa erre azt állította, hogy az Országos Egyetértés z. c. zsidó lap főszerkesztője, akit orosz agensnek ne-vezett, áll belső kapcsolatban az anti-szemita újsággal és ő az informátor. Erre a »Nemzeti Újság« cáfoló nyilatkozatot küldött be, amelyet a neológ félhivatalos nem közölt. Perre kerülven a dolog, a bíróság elutasította a »Nemzeti Újság« helyreigazítási panaszát. Most az ügy

CSALÁDI HIREK

Herzl (Pipi) Irmust Paksról eljegyezte Hirschfeld Dávid, Vác, a váci Ti-feresz Bachurim elnöke.

Folyó hó 1-én, vasárnap tartotta el-jegyzését szép ünnepély keretében Mayer Lázár rabbi leánya Eszti ke, Korn A. Armin kalapnagykereskedővel. Az eljegy-zésen tartalmas beszédek hangzottak el

Adler S. V. és Mayer Lázár rabbi ré-széről. Felszólaltak még dr. Mayer Mór és Mayer Ernő, a menyasszony fiverei, valamint Bein Jakab, stb.

Grosz Helénkét Kisvárdáról el-jegyezte Wiesner Jenő a debreceni Ti-feresz Bachurim gondnoka.

A REPÜLŐ KASTÉLY

— Prágai monda —

(Befejezés az előző számból).

Lów rabbi alig hitt szemének, rabbi Don Abraham, saragossai barátja állott előtte. Don Abraham azonban mindjárt beszélni kezdett:

— Nem kell szólnod, tudom milyen milyen nagy szükségben vagy, éppen ezért indultam az utra. Álmodtam, mindent láttam álomban, ami veled rövid idő alatt történt. Ezért készültem az utra-gondoltam, nagy örömöd lesz, ha felke-reslek. Az utazás alig tizenkét órát tartott, magasabb hatalmak vezettek ide. Vigasz-falódj, jóra fordul minden!

Vasárnap rabbi Lów futárt küldött a grófhoz azzal a hirrel, hogy szerdán már elkeresi, megkezdje az oktatást és kérte, erre a célra egy rejtett szobát rendezzen be.

A megjelölt napon a két rabbi a gróf kastélyába ment. Ott rabbi Lów bemutatta rabbi Abrahamot, barátját és tanítótársát. Rabbi Don Abraham meghajolt és szó-lott:

— Ne vedd zokon, ha néhány szó-t merészelek mondani, mielőtt a tudományba beavatlak. A kabbalának a gyökerei az Egyetlen Lény hitében vannak. Csak a vallásossággal együtt van ereje, nélküle nem, ezért csak az i-tenfélőknek van ha-lalmuk, akiket nem terhel bűn és akiket jelkiismeretfurdalás nem mardos. Aki féle-lem nélkül akarja fellebbantani a titkok fályolát és a jövőbe akar pillantani, annak szemét félelem nélkül kell a multa füg-gesztenie. Bűn nem üzheti el onnan. Ezért gondold meg: nem vétkezél soha?

— Nem! — kiáltotta a gróf.

— Nézz magad mögé, — szólott újból

rabbi Abraham — nézz magad mögé.

A gróf körülnézett, iszonyodva hátrál és rettegve hagyta el e szavak az ajkát: — Uram irtalmaz!

— Ismered? — kérdezte a rabbi.

I-tenem, I-tenem! Ismerem — nővérem és gyermeke.

A fantom eltűnt oly gyorsan, miként érkezett.

Ekkor ünnepélyesen szólott a rabbi:

— Bűnös vagy! Nővéred volt és gyer-meke... Mindkettőjük halálát te okoztad! A gróf hallgatott, megdermedve állott néhány pillanattig, aztán halkán beszélni kezdett:

Ismered bűnödöt? Hogyan ismered, azt csak I-ten tudja, ki bennünket kormányoz. A kabbalához nincs erőm, tudom már, hogy értelmetlen vagyok rá. Csak most értem meg rabbi, bölcs szavaidat: „I-ten tilkai csak a jámboroké, közönséges embernek tiltva vannak. Ami elérhetetlen számodra, utána ne kutass, ami rejtett eltűnt, ne keresd.“

Rövid beszélgetés után utjukra bocsáj-totta őket a gróf és a két rabbi visszatért Prágába.

Orthodox koszt Harkányfürdőn.

Pécs melletti Harkányfürdő, ez az ideális gyógy- és üdülőttelep, eddig koszt hijján ortodoxok részére megközelíthetetlen volt. Az ideai nyáron az ortodox nyaraló-közönség nagy nyereségére Harkányfürdőn is ortodox koszt lesz kapható. Azok, akik erre reflektálnak, irjanak mielőbb Königsberg Samu ortodox metszőnek, Pécs, Megye-utca 9. címre, ahol orth-koszt privát koszt mindenkor kapható.

REBENWURZL

orth. כשר szalámi és kolbászárugyár
BUDAPEST, VII., LAUDON UCCA 3.

Összes gyártmányaink a legolcsóbb árban kaphatók

Két kis történet

Kié a föld?

Rabbi Jecheszkel Landauhoz, a híres prágai rabbihoz beállított két pörös fél. Szomszédos volt a határuk és egy darab föld körül folyt a vita. Egyik sem akart engedni a jüssából és Landau rabbinak minden igyekezete, hogy a pört békés uton intézzék el, meghiusult a felek makacsságán. „Hát akkor döntsön maga a föld!”, — szölt a rabbi és a pörösködők nagy ámulatára lehajolt és ráillesztette fülét a földre, mintha hallgatná a szavát. Aztán fölkel és így szölt:

— Drága tervérem, a föld a következőkét mondja: „Nem vagyok sem az egyiké sem a másiké, hanem mind a ketten az enyém. Mind a ketten bennem fognak pihenni, hát mond meg nekik, hogy a rövid ideig, amíg rajtam járhatnak, éljenek egymással békében.”

A pörösködő felek megrendülve hallgatták a rabbi szavait és békésen megegyeztek.

A litvánok logika.

Egy ember meghalt és meghagyta végrendeletében, hogy csak 48 óra után temessék el. A község nagy zavarban van. Mert a zsidó előírás szerint a halottat nem szabad ilyen soká temetetlenül hagyni. Másrészt meg ugyancsak zsidó előírás, hogy „teljesíteni kell a halott parancsát.” (Micva lekájim divré hamész.) Egy litván, ak véletlenül a községben tartózkodik, beleszól a tanácskozásba és imígyen oldja meg a súlyos dilemmát: El kell temetni mindenestre azonnal! Mert miért hagyta meg az ember végrendeletben, hogy 48 óráig várjanak a temetésével? Azért, mert félt, hogy hátha tetszhalott lesz. Már most — mo nafsach — két eset lehetséges: vagy tetszhalott ez az ember, vagy igazi halott. Ha igazi halott, akkor tárgytalan volt az aggodalma és így bátran eltemethetjük, teljesítve a Tóra parancsát. Ha meg csak tetszhalott, akkor nem vonatkozik rá az az előírás, hogy teljesíteni kell a halott parancsát, tehát bátran el lehet temetni!”

AKARJA,

hoggy gyereke zsidó könyvet olvasson?

vegye meg az alant felsorolt könyveket!

Heine: Bacharachi rabbi Ara 2.— P.
Dr. Singer Leó: Apró történetek a Talmudból és a Midrásból. 1.20 P

Megrendelhető a REMÉNY zsidó ifjúsági folyóirat kiadóhivatalában. — A Remény új előfizetői 50 százalékos kedvezményt kapnak a könyveknél.

Budapest, IV., Magyar ucca 3. II. em.

A SORS UTJA

— ÉLETKÉP —

Irlia: MANHEIMNÉ-MEHR IDA

13

Az eddigi közlemények tartalma:

Rózsikát, a rabbi kisleányát, aki szülei akarata ellenére szombaton jégment és vízbe esett, jeges vízből kimentő Mérei ügyvéd Miska gimnázista fia. A fiu, akit otthon nem neveltek zsidó tradíciók szerint, megismerkedik a rabbi házában a zsidó vallás bensőséges voltával.

Nagy szorgalommal készül bar-micvojára a rabbi két fia Salomon és Móric segítségével. Mikor bátyja, Ede hazajött az egyetemről elhatározza, hogy elviszi a rabbiékhöz szüderre. A szüdernek szimbolikus szertartásai rendkívül módon hatottak a két fiu lelkiületére. Évek múlva ismét egy szüderre van a rabbinál. A kis Rózsika hajadonna serdült, nővérehez Malvinhoz éppen kérés jött. A rabbi lány oly szégyellős, hogy kényszeríteni kellett a bemutatkozásra.

Malvin izgatottan közeledett, kezeiben reszketett a tálcá.

— Istenem, milyen bamba vagyok — gondolá —, hogy így nem tudok parancsolni magamnak, de azért félhalkan ki tudta mondani: tessék tölteni.

A fiatalember felemelte kezét, föltött a pohárkába, eközben firkészőn nézte a leányt, az szinte megérezte a tekintetét, felemelte pilláit, szemek találkoztak s mint egy villamosáram járta át lényüket. — »Lechájim!« — mondta a fiatalember, »Lechájim!« — szölt vissza halkán a leány. Életük le volt pecsételve, megtalálták egymást, de a leány reszkető kezében a tálcá megbilblent, egy pohárka leesett és csörömpölve tört széjjel. — Mazeltov! Mazeltov! — kiáltották erre a jelenlevők.

A nyitott ajtón e zajra a sadchen és Sali is bejötték.

Rózsikát azonban Miska a kezénél visszatartotta. — Emlékszik-e arra — kérdé majdnem sugva —, amit az előbb mondtam tréfából? Hogy üveges hingtóval jön magáért a kérő? Rózsika olyan lett, mint a piros rózsa s ki akarta szabadítani a kezét, de Miska erősen tartotta. I-ten engem úgy segélyen, mint ahogy komolyan gondoltam —

ugy-e várni fog? Várni énreám, amíg eljövök magáért, hiszen enyém az élete, magamnak menttettem ki. — Rózsika csak annyit tudott mondani: »jaj, minek mondta ezt!« és nagyon szomorú lett. Miska elengedte a kezét: — »Haragszik rám?« — kérdé. — »Nem!« — mondá Rózsika. De már ekkor jött Sali vissza a szobába. — Már el vannak jegyezve — ujságolta —, de még csak estére lesz a nyilvános eljegyzés.

Rózsika sirt, Miska pedig gratulált, a papi pár azonban nem tudta, hogy ma mindkét leányuk eljegyzését ünneplik.

VII.

Ismét 5–6 év telt el az elbeszéltek után. Malvinka nemcsak elégedett, boldog asszonyka, de boldog anyja is volt már két aranyos kisfiunak. Móric éppen a télen házasodott, egy hozzá méltó jámbor rabbi leányát vette nőül és apósa házában minden gondtól menten élt tanulmányainak. Ő követte édesatyja nyomdokait és szintén papi pályára készült, amint azt neki Miska is megjövendölte, hogy ő is papnak született.

Sali még mindig Pozsonyban tanult. Bár fiatalkorát a talmudtudományoknak szentelte, világibb nézetei voltak. Ő feltette magában, hogy kereskedő leányát veszi nőül és kereskedelmi pályára lép. Oh, egy bócherből az is lehet, ha nem végzett is kereskedelmi akadémiát. A talmud lerakja minden tudás alapját, a gyakorlat pedig tovább képezi.

Ede, atyja ügyvédi irodájának főnöke, szinte hozott nőt a házhoz, egy szép, művelt, gazdag leányt, ki a család büszkesége és Gombos társadalmának központja, míg Mérei önagsága, Miska édesanyja a jótékony nő-

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Szerkesztői üzenetek

N. D. Törökország héber neve תורכיה, amely név Berész X. fejezetéből van véve. Ott fordul elő אשכנז, amelyet már a Talmud is „Germania”-(Németország)-gal azonosít. Tény azonban az, hogy a Jaavécz (R. Jakow Emden) Sabsai Cevi életrajzát תורת הקנאות úgy kezdi: „Élt egy férfi U c z országában, Szmirna községében” amiből azt látjuk, hogy Ijov-könyvében előforduló יוץ név alatt némelyek ugyancsak Törökországot értették.

— ÁBRÁNY: Mult heti üzenetünkre reflektálva Duschinszky, főt rákospalotai főrabbi ur nekünk a következőket írja: „A II. Hafsokom jócérját házánkban csak ugyan nem szokták mondani, csak ha az „arba parsijosz” között két megszakítás (hafsokom) van, azaz, ha Adar 16-ika szombat. — Az ábrányiak azonban támaszkodhatnak, egy az 5370. évben az akkori frankfurti „Ros Bész-din” által kiadott „ספר ארבעה” című műre, amely szerint ha ténylegesen nincs két hafsokom, ellenben Roschojdes Niszán és Sabosz Hagodajl között van még egy שבת, ugy a szóban forgó Jójcér ezen a szombatn mondandó.”

ST. VESZPRÉM. Jövő héten tárgyaljuk a dolgot.

H. E. A Genezaret lava néberül „Kinezsz” (כנרת). A talmudban mint יינטר Genezar fordul elő.

K. I. Van egy lista a peszachkor megengedett gyógyszerekről. Természetesen ilyesmi csak Németországban jelenik meg. A listát összeállította a német hagyományhű rabbik szövetsége (Vereinigung traditionell-gesetzestreu Rabbiner).

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-tagon szedett betűkből 32 fillér.

Pályázatok felvételeinek: Sip ucca 10.
Hirdetések díja előre fizetendő.

עופות שוחט שיין ומיין דער פאן מעהרערע גאונן זמנינו קבלות אונד התרת הוראה בענינים קליינע פאמיליע אונגאר-שער בירגער, אונטער 40 יאדערע אלט, זוכט פאסענדע שטעללע. — אדריעססע אונטער „אללע מעלות” ביי דער אדמיר ניסטראציאן דיעס בלאטטעס.

KERESEK samesz, előimádkozói, melamed állást. Rubin József, Tarczal.

Felhívom

figyelmüket a szobattartó cégeknek, szállítmányozó cégemre, különösen a textil szakmára, hol kiváló szak-tudással bírok a vámkezelés terén.

Schwarz és Salgó Budapest, Dohány-utca 10.
Telefon: József 423—42.

Wesilla egyszeri kifözéssel fehérre mos

„Skrekszalámit“ kérjen minden orth. élelmiszerüzletben.

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. Jelígs levelek kettős borítékban, válaszbellyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Telefon: József 429-51. VII. Dohány-u. 68.

NŐSÜLNE jól berendezett üzlettel rendelkező középkorú orth. uriember megfélelő hozománygal. Jelige »Komoly élet«.

ÖNHIBAJAN kívül elvált 28 éves, úgy a világiakban, mint a héber tudományokban egyaránt művelt; komoly házasságra vágyó fiatalember feleségül venne szolid, intelligens, csinos orthodox urileányt. Hozomány közepes legyen. »Nem akarok már csalódn« jelígjű leveleket e lap kiadójába kérek.

19 EVES, feltűnő szép sógornőmet ezuton szeretném főköttő alá juttatni. Csakis azok írjanak, kik nem pénzt, hanem aszszonyt akarnak a házhoz. »Boldogság« jelígen e lap továbbit.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

HARMINCÖTÉVES izraelita fűszerkereskedő vagyok, saját házamban szépen berendezett üzletem, lakásom van. Feleségül keresek olyan háziasszonyt vagy fiatal özvegyet, aki nekem hű élet- és üzlettársam lenne. Kimondottan üzleti életemet kedvelő hölgyek levelét »Budapest környéke« jelígre kiadóra kérem.

Állást keres.

AMBICIOZUS, 21 EVES kereskedésben jártas talmudista, bármily állást vállalna, egyben gyermekeket is tanítana. »Megbízható« jelígre.

NAGY GYAKORLATTAL bíró mérlegképes könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres szombattartó cégnél szakmaválogatás nélkül állást. Választ »Kütnő munkaerő« jelígre kér.

Állást nyer

JÓ HÁZBÓL való szombatot tartó tanulóleány fizetéssel felvágott-üzletbe felvétetik. Schwarz, VIII. Népszínház-u. 42-44. szám.

TANONCNAK kerestetik szombattartó helyre 15-17 éves fiu. Fizetés megegyezés szerint. Hoffmann József sütődjé, Beled.

Különféle.

VALLASOS, TISZTA családnál vidéken, portmentes helyen elhelyezném édes anyámat teljes ellátásra Aradjánlatot »napfényes szoba« jelígre kiadóhivatalba kérek.

EGY JÓ KARBAN lévő széfer-tóra eladó. Cim a kiadóban.

ELSZEGENYEDETT, tönkrement kereskedő, ki családjával nyomorog, éheznek, kéri a jószívű hittestvérek segítségét »Je-huda Hálévi« jelige alatt a kiadóba.

A Bpesti Aut. Orth. Izr. Rabbinatest
 felügyelete alatt álló **כשר** (kosher) kávémérés, tej, füstölthustfélék, naponta friss hal stb. a ROMBACH-u. cában csakis **POPPER-nél**.
 Tisztelettel
Popper
 Rombach-u. 15.

Hajszalakat

hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel **Pollák Sarolta** „Miracle“ hajeltávolító-szer széküldése utasítással.
 Budapest, Andrassy-ut 38. „Miracle“
 Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bérletrendszerrel). Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

„Skrekszalámit“ eszik az egész orthodoxia.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3. Felelős nyomdavezető WEITZ KAROLY

יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA. MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BUDAPEST, VII., SIP U. 10.** TELEFON: József 425-90.
 ALAPITOTTA: **GROSZBERG LIPÓT**
 ELŐFIZETÉSI DIJ: 1 ÉVRE P 20.—
 „ fél „ „ 10.—
 „ negyed „ „ 5.—
 Postachequekontó-szám: 50.791.

A német orthodoxia vezérének levele

a „Zsidó Ujság“-hoz.
JACOB ROSENHEIM NYILATKOZIK
A FRANKFURTI RABBIKÉRDÉSRŐL.

Lapunk minden száma tanúságot tesz a „Zsidó Ujság“ ama törekvéséről, hogy orth. szemüvegből nézze a hét eseményeit és így elsősorban a zsidó világban történeteket. Senkitől sem függve, szerény önállóságunkban az egyetemes orth. zsidóság eseményeit pártatlanul az örök zsidó értékek szempontjából igyekezünk megbeszélni. Mivelhogy a hazai orth. eszmevilágnak, valamint az orth. szervezet strukturájának tekintetéből igen fontosnak tartjuk azt, hogy a magyar orth. gondolatlanul a rokon Hirsch Samson Rafael ז"ל ideológiája és tradíciója székelyén ki lesz Breuer Salamon ז"ל utódja, több cikkben foglalkoztunk a frankfurti rabbi-kérdéssel. Kaptunk is Frankfurtból külföldi színezetű tudósításokat. Volt olyan a ki a volt főrabbi fiát a ki nagy apja örökségeért most harcot folytat, rendkívüli módon dicsőítette és ellenfeleiben az orth. elromlást látta. Felkerestek bennünket ellentétes irányu és egyoldalú beállítással is. A „Zsidó Ujság“ a tudósítások egy részét

az elfogult részletek mellőzésével közölte. De jól esett látnunk a német zsidó közélet etikai alapjának megnyilvánulásaként azt, hogy tisztelettel említették azt a férfit, aki szimbolizálja a kérdésben a véleményeltéréseket: Jacob Rosenheim nevé. Az ő ki-magasló egyénisége adja meg a kérdésnek jellegét s ezért egyik tudósításunkat „Rosenheim contra Breuer“ címmel láttuk el. Az ily című közleményünkre kapjuk a következő rektifikációt, amelyet nemcsak a német orthodoxia vezérének, évtizedes munkássága által feltétlenül elismert vezető egyéniségének kijáró tiszteletből közlünk. A hozzánk intézett levélből ugyanis az igazi zsidó sajtó megbecsülését olvassuk ki, valamint a zsidó közéleti felelősség tőrai elvének kidomborítását látjuk.

Milyen példaadó s a magyar viszonyok mellett oly ritka az a nobilitás, amellyel megállapítja, hogy az előjáróságban elfoglalt helye rezerváltságot irt neki előre most közös határozattal az

előjáróság megszüntette a véleménynyilvánítás akadályát és így nyíltan vallomást tesz amellett, hogy ő a frankfurti rabbiszékben dr. Klein nürnbergi főrabbit, a pozsonyi és nyitrai gaonok ז"ל kiváló növendékét óhajlja látni, bár elismeri az ellenpárt jelöltjének nagy kvalitásait. A magyar orth. közvéleményre egyébiránt nagyfotosságú a levél ama kijelentése, hogy a frankfurti hitközségben megdönthetetlenül szilárdan áll a teljesen önálló orthodoxia elve, amelyet nemcsak a hitközség vall, hanem dr. Klein is. Ennek hangsúlyozását látjuk abban — lapunk más helyén közölt — levélben is, a melyet egy dunántúli orth. főrabbi intézett hozzánk.

Szolgálatot véltünk tehát tenni a hazai orthodoxia ügyének és eszméjének, a midőn a Frankfurtból kapott levelet az eredeti német nyelven közöljük. Láthatják belőle, milyen felelősséggel, az orthodoxia érdekeinek minő figyelembevételével kezelik a szövevényes ügyet.

* * *